

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 januari 2020
(OR. en)

5033/20

CFSP/PESC 5
COPS 3
CLIMA 3
DEVGEN 2
ENV 5
ONU 2
RELEX 3

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: de delegaties

Betreft: Conclusies van de Raad over klimaatdiplomatie

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over klimaatdiplomatie, die tijdens de 3742e zitting van de Raad op 20 januari 2020 zijn aangenomen.

Conclusies van de Raad over klimaatdiplomatie

1. Klimaatverandering vormt een existentiële bedreiging voor de mensheid en de biodiversiteit in alle landen en regio's, en vergt een dringende collectieve respons. De Europese Unie geeft blijk van leiderschap en neemt haar verantwoordelijkheid. In de conclusies van de Europese Raad van 12 december 2019 werd de doelstelling bekrachtigd om in 2050 een klimaatneutrale EU te bereiken, conform de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs. De Europese Commissie heeft, mede rekening houdend met het speciale verslag van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC) over de opwarming van de aarde met 1,5 °C, haar Europese Green Deal gepresenteerd met voorstellen voor een transitie in de gehele economie en voor een duurzamegroeistrategie waarbij gestreefd wordt naar rechtvaardigheid en inclusiviteit, en die tegelijkertijd de welvaart moet waarborgen en de planeet moet beschermen. Het is cruciaal dat de EU het goede voorbeeld geeft en zo op mondiaal niveau de ambities weet te verhogen.
2. Uit het meest recente wetenschappelijk bewijs, waaronder de verslagen van de IPCC, blijkt dat de mondiale uitstoot ondanks de wereldwijde inspanningen blijft toenemen. De bevinding dat het noordpoolgebied meer dan twee keer zo snel opwarmt als het mondiale gemiddelde, is bijzonder zorgwekkend, en dit heeft ernstige mondiale gevolgen. Recente berichten die aangeven dat het Middellandse Zeegebied een klimaathotspot is, met afnemende neerslag en stijgende temperaturen, vormen een andere bron van grote zorg, net als de sneller dan gemiddelde opwarming van de Noordzee, de Oostzee en de Zwarte Zee. De kloof tussen enerzijds het huidige niveau van wereldwijde actie en ambitie en anderzijds de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs wordt groter. Vanuit die discrepantie is een door jongeren geleide beweging ontstaan die pleit voor maatregelen om de achterstand op de wetenschappelijke bevindingen in te lopen. De Raad benadrukt dat 2020 cruciaal zal zijn voor onze ambities. De EU roept alle partijen op hun nationaal bepaalde bijdragen (Nationally Determined Contributions - NDC's) in overeenstemming te brengen met de Overeenkomst van Parijs en ervoor te zorgen dat deze duidelijker, transparanter en begrijpelijker zijn. Ook roept zij partijen op om, in lijn met de Overeenkomst van Parijs, hun langetermijnstrategieën voor koolstofarme ontwikkeling mee te delen, waaruit de hoogst mogelijke ambitie moet spreken gezien de urgentie om de klimaatverandering aan te pakken.

3. Het is uiterst dringend om het wereldwijde antwoord op de klimaatnoodsituatie te versterken. De Europese Unie is vastbesloten mee te werken om de mondiale ambitie te vergroten en zal alle instrumenten die haar ter beschikking staan gebruiken om de klimaatproblematiek aan te pakken. Inspanningen buiten de EU moeten dringend worden verhoogd. De Europese Raad van december riep de Commissie en de hoge vertegenwoordiger er dan ook toe op bijzondere aandacht te schenken aan klimaatdiplomatie. Deze internationale betrokkenheid zal voortbouwen op het hoge ambitieniveau van de Europese Unie in alle relevante sectoren en zal in 2020 een belangrijke prioriteit voor de Europese diplomatie zijn.
4. Een versterkte en volgehouden internationale betrokkenheid is cruciaal om klimaatverandering met succes te kunnen aanpakken. De Overeenkomst van Parijs blijft het onontbeerlijke multilaterale kader voor klimaatactie. Uit de 25e Conferentie van de partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (COP25) in Madrid kwam duidelijk de dringende noodzaak naar voren dat staten, lokale en regionale overheden, het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, met inbegrip van de financiële instellingen, meer actie moeten ondernemen.
5. De Europese Unie moet er bij derde landen op aandringen hun inspanningen te intensiveren, zij aan zij met de EU. De Europese Unie zal de betrokken partijen meer ondersteuning bieden, zowel bij de herziening en de uitvoering van de NDC's, onder meer via het NDC-partnerschap, als bij het ontwerpen van ambitieuze langetermijnstrategieën, onder meer in de aanloop naar de COP26 in Glasgow, om tot een zo groot mogelijke ambitie te komen. De Europese Unie zal zich blijven opstellen als een constructieve, maar ook assertieve partner. Dit zal worden geschraagd door al onze instrumenten voor extern beleid, waaronder instrumenten voor duurzame financiering en handelspolitiek, om een veilige en duurzame lage uitstoot van broeikasgassen en een klimaatveerkrachtige ontwikkeling te bevorderen. De Raad herinnert aan de noodzaak om klimaatneutraliteit te verwezenlijken op een wijze die het concurrentievermogen van de EU behoudt, onder meer door doeltreffende maatregelen te ontwikkelen om koolstoflekkage in overeenstemming met de WTO-regels aan te pakken, en neemt nota van het voornemen van de Commissie om een mechanisme voor koolstofcorrectie aan de grens voor te stellen voor koolstofintensieve sectoren. De Raad herinnert eraan dat EU-overeenkomsten met derde landen en regio's ook mogelijkheden bieden voor dialoog en samenwerking met partnerlanden op het gebied van klimaat en milieu. Installaties in derde landen moeten aan de hoogste internationale milieu- en veiligheidsnormen voldoen.

6. De Raad herinnert eraan dat de EU en haar lidstaten nog steeds vastbesloten zijn de mobilisering van internationale klimaatfinanciering verder op te schalen. Dit is onderdeel van de collectieve doelstelling van de ontwikkelde landen om uiterlijk vanaf 2020 en tot en met 2025 gezamenlijk 100 miljard USD per jaar te mobiliseren voor mitigatie- en adaptatie-doeleinden in ontwikkelingslanden, en dit uit een groot aantal verschillende bronnen, instrumenten en kanalen, in het kader van zinvolle mitigatiemaatregelen en een transparante uitvoering. De Raad onderstreept dat hierbij een breder scala van contribuanten moet worden betrokken. De Raad verwelkomt voorts andere nationale en internationale initiatieven inzake duurzame financiering en klimaatneutraliteit, zoals de recent gevormde Coalitie van de ministers van Financiën voor klimaatactie en het Internationaal Platform inzake duurzame financiering.

7. Daarnaast zullen de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten de bilaterale betrokkenheid bij klimaatactie met partnerlanden en regionale organisaties versterken. Wij zullen prioritair werken met G20-economieën die niet tot de EU behoren, in de wetenschap dat de G20-landen goed zijn voor driekwart van de wereldwijde broeikasgas-emissies, alsook met de meest kwetsbare landen die bij uitstek te lijden hebben onder klimaatverandering, waaronder de minst ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten in ontwikkeling, opdat zij zich kunnen aanpassen aan de nieuwe realiteiten van de klimaatverandering en weerbaarder worden tegen de negatieve gevolgen ervan, en teneinde de verwezenlijking van de duurzame-ontwikkelingsdoelen te bevorderen. In dit verband zal de EU de mensenrechten, gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen blijven steunen, bevorderen en beschermen.

8. De Raad onderstreept dat het belangrijk is met derde landen een op maat gesneden samenwerking na te streven, rekening houdend met de noodzaak van een rechtvaardige en sociaal evenwichtige transitie als katalysator van klimaatactie. Dit houdt in dat moet worden ingezet op specifieke acties van anderen, op basis van een robuuste analyse van de gebieden waarop resultaten kunnen worden behaald, en dat moet worden gewezen op de ecologische en economische voordelen van een beperking van de temperatuurstijging, en op het feit dat dit de hele wereld ten goede komt. Activiteiten om de klimaatactie in partnerlanden te versnellen, zowel door mitigatie- als door adaptatiemaatregelen, betreffen - net als in de EU - alle sectoren van de economie, en vragen om versterking van de bestaande bilaterale dialogen en de technische samenwerking. Lidstaten met bestaande klimaat- en energieprogramma's en G20-landen die niet tot de EU behoren, zullen ervaringen uitwisselen over hun bilaterale betrokkenheid voor een coherente en efficiënte klimaatdiplomatie van de EU. Inspanningen om de ontbossing aan te pakken, een geïntegreerd beheer van de watervoorraden te bevorderen en de biodiversiteit in stand te houden kunnen hier ook onder vallen. Innovatieve betrokkenheid van besluitvormers, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven, in nauwe coördinatie met de bestaande kaders, moet ook worden onderzocht.

9. De top EU-China in Peking en de bijeenkomst van de leiders in Leipzig, de top EU-Japan, de top tussen de EU en de Afrikaanse Unie, de top EU-India en andere belangrijke internationale evenementen in 2020, zoals de Oceaanconferentie van de Verenigde Naties (VN) in Lissabon en de 15e conferentie van de partijen bij het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit in Kunming, bieden een uitgelezen kans om allianties te smeden en de actie op het gebied van klimaat en milieu op te voeren in dit kritieke jaar in de internationale besprekingen over klimaat, oceanen en biodiversiteit. De Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten zullen ook meer de nadruk leggen op het ondersteunen van de inspanningen van de directe buurlanden van de EU: de landen van het Zuidelijk Nabuurschap, het Oostelijk Partnerschap en de Westelijke Balkan, en met name de regio's en sectoren aldaar die het meest door de transitie geraakt worden.

10. De Europese Unie is zich er zeer van bewust dat klimaatverandering een bedreiging is voor de internationale stabiliteit en veiligheid, en met name de zwaksten in de kwetsbaarste situaties treft, waardoor de druk op het milieu en het risico op rampen stijgt, het verlies aan bestaansmiddelen groeit en mensen ontheemd raken. De hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten zullen in onze strategische betrokkenheid met de partnerlanden rekening blijven houden met klimaat- en milieufactoren en -risico's, onder meer op het gebied van water, en blijven werken aan preventieve maatregelen zoals systemen voor vroegtijdige waarschuwing. De Raad blijft de VN-Veilighedsraad en het VN-stelsel ertoe aansporen om een alomvattende informatiebasis over klimaatgerelateerde veiligheidsrisico's te creëren voor de Veiligheidsraad, om klimaat- en milieurisicofactoren op korte en lange termijn ten volle in aanmerking te nemen bij het beoordelen en beheren van bedreigingen voor vrede en veiligheid, op nationaal, regionaal en internationaal niveau, en om voort te bouwen op de expertise van het gehele VN-stelsel teneinde een operationele respons op deze risico's te ontwikkelen en de VN-missies op de grond te versterken.
11. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 17 juni 2019 over veiligheid en defensie, waarin de relevantie van milieuvraagstukken en klimaatverandering voor GVDB-missies en -operaties wordt onderkend, evenals de invloed ervan op de planning en ontwikkeling van militaire vermogens waar het gaat om het verband klimaat-veiligheid. De Raad roept ertoe op dit werk voort te zetten en de samenwerking tussen de verschillende actoren te versterken, zonder afbreuk te doen aan de autonome besluitvorming van de EU.
12. In aansluiting op de conclusies van de Europese Raad van 12 december 2019 roept de Raad de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de lidstaten ertoe op om samen en met spoed te werken aan een strategische benadering van klimaatdiplomatie voor juni 2020, met concrete en operationele werkwijzen om de in de onderhavige conclusies van de Raad genoemde doelen te bereiken. De taak zal worden ondersteund door het EU-netwerk voor groene diplomatie, waarbij moet worden gezorgd voor volledige synergie met de energiediplomatie van de EU. Hiervoor zal een beroep worden gedaan op de gecombineerde middelen van de delegaties van de Europese Unie en de ambassades van de lidstaten in derde landen. De Raad zal op deze kwesties terugkomen in de aanloop naar de COP26 in 2020 in Glasgow.